

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KUVENDI

KOMISIONI PËR PUNËN, ÇËSHTJET SOCIALE DHE SHËNDETËSISË

Tiranë, më 06. 09. 2019

Dokument parlamentar

**R A P O R T
PËR PROJEKTLIGJIN**

**"PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES, PËR MBROJTJEN SHOQËRORE,
NDËRMJET REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE KANADASË"**

Komisioni për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësisë, në cilësinë e komisionit përgjegjës, në mbledhjen e datës 04.09.2019 mori në shqyrtim projektligjin "Për ratifikimin e marrëveshjes, për mbrojtjen shoqërore, ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Kanadasë"

Komisioni për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë e shqyrtoi këtë projektligj bazuar në nenet 32-38 të Rregullores së Kuvendit.

Në mbledhjen e Komisionit, për të prezantuar projektligjin dhe për të dhënë shpjegime për pyetjet e anëtarëve të Komisionit, ishin të pranishëm Ministrija e Financave dhe Ekonomisë dhe përfaqësues të kësaj ministrie.

I. Baza ligjore Kushtetuese

Projektligji i paraqitur për shqyrtim, është propozuar nga Këshilli i Ministrave, sipas përcaktimeve të neneve 83 pika 1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe shoqërohet me relacionin përkatës sipas nenit 68 të Rregullores së Kuvendit.

Ratifikimi i kësaj marrëveshje bazohet në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, Kreu II "Marrëveshjet Ndërkombëtare", neni 121 i saj dhe në përmbushje të nenit 17 të ligjit nr.43/2016, "Për marrëveshjet ndërkombëtare në Republikën e Shqipërisë".

II. Qëllimi, objektivat dhe efektet e synuar të propozimit, problematikat e konstatuara dhe përmbajtja e projektligjit

Projektligji parashikon ratifikimin e marrëveshjes, për mbrojtjen shoqërore, ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Kanadasë. Ky projektligj është inicuar në zbatim të angazhimit të Këshillit të Ministrave për mbrojtjen shoqërore të emigrantëve, e cila rregullohet nëpërmjet aderimit në instrumentet ligjore ndërkombëtare në fushën e mbrojtjes shoqërore, nënshkrimit të marrëveshjeve dypalëshe ndërmjet vendeve respektive, si dhe nga legjislacioni kombëtar.

Objekt i kësaj marrëveshjeje janë përfitimet nga skema shqiptare e detyrueshme e sigurimeve shoqërore dhe akti i sigurimeve për të moshuar e planit kanadez të pensionit, në Kanada. Palët kanë rënë dakord të japin përfitime në para për pensionet e pleqërisë, invaliditetit dhe ato familjare, bazuar në legjislacionet respektive të mbrojtjes shoqërore.

III. Risitë që sjell ky projektligj

Marrëveshja për mbrojtjen shoqërore, ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Kanadasë, konsiston në ofrimin e përfitimeve në sigurimet shoqërore dhe bazohet në parimin e trajtimit të barabartë të punëtorëve në punësim, trajtimin me përfitime dhe të ardhura. Gjithashtu, rregullat koordinuese garantojnë që personat që lëvizin nga një vend në tjetrin dhe personat në varësi të tyre e të mbijetuarit, të ruajnë të drejtat e fituara apo që janë duke i fituar. Bashkimi i periudhave të siguruara, sipas legjislacioneve kombëtare të ndryshme, të merren në konsideratë, për të siguruar të drejtën e përfitimeve dhe llogaritjen e tyre.

Në marrëveshje, përcaktohen:

- përkufizimet për legjislacionin, autoritetet dhe institucionet kompetente të të dyja vendeve, parimi i trajtimit të barabartë si dhe ai i transferimit të përfitimeve.
- dispozita në lidhje me legjislacionin e zbatueshëm të të dyja vendeve dhe dispozita të veçanta për trajtimin e personave të punësuar dhe të vetëpunësuar, nëpunësit e shërbimit civil, ekuipazheve të anijeve dhe avionëve dhe punëtorëve të dërguar nga punëdhënësi për të punuar për llogari të tij në vendin tjetër.
- dispozitat në lidhje me përfitimet, për bashkimin e periudhave të sigurimit, për përfitimin e pensionit të pleqërisë, pensionit familjar dhe atij të invaliditetit si dhe llogaritjet e pensioneve, sipas legjislacionit kanadez dhe atij shqiptar.
- dispozita të ndryshme administrative, lidhur me përgjegjësitë e autoriteteve kompetente, shkëmbimet e informacionit, ankimet, mënyrën e pagesës së përfitimeve, zgjidhjen e mosmarrëveshjeve ndërmjet palëve etj.

Miratimi i kësaj marrëveshjeje do të krijojë mundësinë e përfitimit të pensioneve për shqiptarët që jetojnë e punojnë në Kanada, si dhe të shtetasve kanadezë të cilët vijnë për të punuar në Shqipëri, si të punësuar nga kompani investitore në industrinë nxjerrëse, minerare e energjetike, apo të vetëpunësuar. Gjithashtu, krijohen hapësira ligjore për mbrojtjen e emigrantëve shqiptarë, përveçse në Kanada edhe në vendet e tjera me të cilët të dyja vendet kanë marrëveshje dypalëshe.

Këtyre personave, e drejta për përfitime nga skema e detyrueshme e sigurimeve shoqërore iu lind në momentin kur ata të kenë mbushur moshën për pension. Sipas ligjit nr.7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, të gjithë këta persona do të përfitojnë nga skema e sigurimeve shoqërore shqiptare nëse kanë mbi 15 vite pune të siguruara.

Në fillim të marrëveshjes përcaktohen dispozitat e përgjithshme, që përfshijnë përkufizimet, hapësirën ligjore, parimin e trajtimit të barabartë, transferimit të përfitimeve etj. Të gjithë personat e përfshirë me këtë marrëveshje do të trajtohen në mënyrë të barabartë prej palëve kontraktuese, në lidhje me të drejtat dhe detyrimet për plotësimin e kushteve dhe pagesën e përfitimeve që rrjedhin drejtpërdrejt prej legjislacionit të palëve kontraktuese ose sipas dispozitave të kësaj marrëveshjeje.

Përfitimet e fituara në bazë të legjislacionit të njëres palë kontraktuese nuk mund të reduktohen, të ndryshohen, të ndërpriten apo të anulohen, për shkak se përfituesi ka vendqëndrim në territorin e palës tjetër kontraktuese, vetëm nëse nuk është parashikuar ndryshe me këtë marrëveshje.

Për personat që kanë të drejtën e përfitimit nga njëra palë kontraktuese, transferimi i përfitimit bëhet në kushte të njëjta edhe në rastet kur ata jetojnë në një shtet të tretë.

Në nenin 12 të marrëveshjes përcaktohet e drejta për:

- një përfitim sipas aktit të sigurimeve për të moshuar, ku Kanadaja do të konsiderojë një periudhë të vlefshme sipas legjislacionit shqiptar për periudhën e banimit në Kanada;
- një përfitim bazuar në planin kanadez të pensioneve, Kanadaja do të njohë një vit kalendarik që përfshin të paktën 90 ditë e që janë periudha të vlefshme sipas legjislacionit shqiptar si një vit kalendarik, i cili është i vlefshëm sipas planit kanadez të pensioneve.

Për të përcaktuar të drejtën për një përfitim për pleqëri, invaliditet apo familjar bazuar në legjislacionin shqiptar:

- Shqipëria do të njohë një vit kalendarik, që është periudhë e vlefshme sipas planit kanadez të pensioneve si 12 muaj që janë të vlefshëm sipas legjislacionit shqiptar;
- Shqipëria do të njohë një periudhë përgjatë së cilës është paguar një përfitim invaliditeti bazuar në planin kanadez të pensioneve, si periudhë të vlefshme sipas legjislacionit shqiptar, nëse ajo periudhë e pagesës së përfitimit të invaliditetit nuk mbivendoset me një periudhë të vlefshme bazuar në planin kanadez të pensioneve.
- Shqipëria do të njohë një periudhë, që është periudhë e vlefshme bazuar në aktin e sigurimeve për të moshuar të Kanadasë, si periudhë e vlefshme sipas legjislacionit shqiptar, nëse ajo periudhë e vlefshme sipas aktit të sigurimeve për të moshuar nuk mbivendoset me një periudhë të vlefshme sipas planit kanadez të pensioneve ose si një periudhë gjatë së cilës është paguar një përfitim invaliditeti sipas planit kanadez të pensioneve.

Periudhat e sigurimit, të plotësuara sipas dispozitave ligjore të të dyja palëve kontraktuese, kur kjo nevojitet, bashkohen për realizimin e së drejtës së përfitimit dhe përcaktimin e kohëzgjatjes së këtij përfitimi, me kusht që ato të mos mbivendosen. Periudhat e sigurimit bashkohen në rastet e përfitimit të pensionit të pleqërisë, të invaliditetit dhe atij familjar, të sëmundjeve e të barrëlindjes.

Gjithashtu, përcaktohen detyrimet për t'u siguruar në bazë të dispozitave ligjore të palës kontraktuese në territorin e të cilit ai punon. Ky sigurim vlen edhe në rastet kur adresa e punëdhënësit gjendet në territorin e palës tjetër kontraktuese, në rast se nuk është parashikuar ndryshe në marrëveshje.

Në pjesën e katërt e të pestë të marrëveshjes përfshihen dispozita të ndryshme lidhur me përgjegjësitë e organeve kompetente, ankimet, mënyrën e pagesës së përfitimeve, mbrojtjen e të dhënave personale, zgjidhjen e mosmarrëveshjeve ndërmjet palëve, kohëzgjatjen e marrëveshjes dhe hyrjen në fuqi të saj.

IV. Efekti Financiar

Nga zbatimi i marrëveshjes, për mbrojtjen shoqërore, ndërmjet Republikës të Shqipërisë dhe Kanadasë, nuk do të ketë efekt financiar të menjëhershëm, pasi e drejta për përfitime nga skema e sigurimeve shoqërore shtetasve shqiptarë iu lind në një periudhë të dytë, kur ata të kenë mbushur moshën për pension. Sipas ligjit nr.7703, datë 11.5.1993, "Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar, të gjithë këta persona do të përfitojnë nga skema e sigurimeve shoqërore shqiptare nëse do të kishin 15 e më shumë vite pune të siguruara.

Nga të dhënat e Ambasadës së Republikës së Shqipërisë në Kanada janë rreth 60 mijë shqiptarë të cilët jetojnë në Kanada.

Duke pasur parasysh që emigrantët shqiptarë që kanë periudha sigurimi janë relativisht të rinj dhe duan të paktën 6-10 vjet për të dalë në pension, efektet financiare do të fillojnë pas kësaj periudhe. Kostot administrative për zbatimin e kësaj marrëveshjeje mbulohen nga institucionet zbatuese të secilës palë.

Anëtarët e tjerë të komisionit, theksuan rëndësinë e këtij projektligji dhe drejtuan pyetje për Ministren për nivelin e procedurave me Italinë dhe Greqinë, ku dhe numri I imigrantëve shqiptar është dhe më i larti, si dhe saktësia e regjistrimit të shtetasve shqiptare nga ambasadat tona në këto vende, ku është bërë kjo marrëveshje.

Në përfundim Komisioni për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë, duke ritheksuar dhe vlerësuar se miratimi i këtij projektligji është i nevojshëm dhe i shumëpritur, sjell elementë të shumtë të shtuar në kuadër të përmirësimit të jetës së emigrantëve në Kanadë, me votat pro të gjithë të pranishmëve e miratoi projektligjin, në parim, nen për nen dhe në tërësi

KRYETAR

Enver Roshi